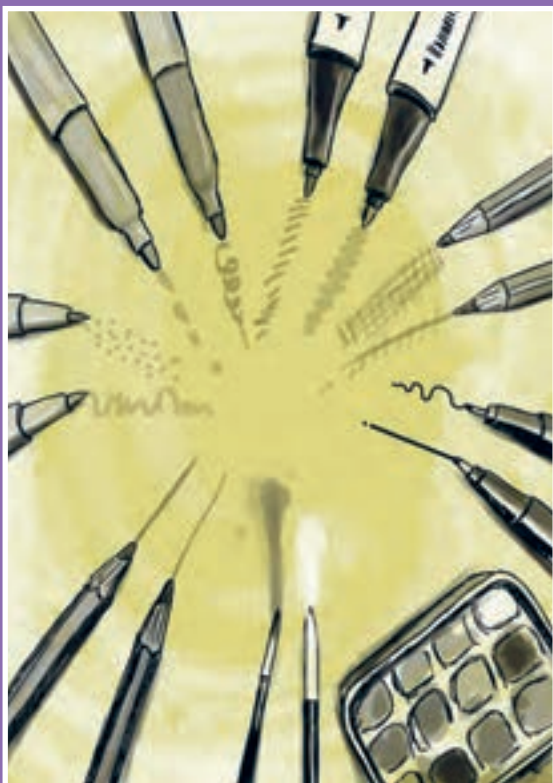

پودمان سوم

آماده سازی شخصیت

واحد یادگیری ۵: آماده‌سازی شخصیت ساده (تکنیک‌های اجرایی سنتی)

مقدمه

یوهانس ایتن: «رنگ خود زندگی است»

دانیل مندلوویچ (Daniel mendelowitz) در کتاب «راهنمای طراحی» چگونگی ابداع رنگ را این‌گونه توصیف می‌کند. «رنگ یک احساس بصری (اپتیکال) است که به وسیله امواج گوناگون قابل رؤیت نور، به وجود می‌آید و نوار باریکی را روی طیف نیروی تابشی شناخته شده تشکیل می‌دهد. نور سفید (بدون رنگ)، مثل نوری که از خورشید هنگام ظهر می‌تابد، همه رنگ‌های طیف را دارد، این رنگ‌ها چنان متعادل با یکدیگر مخلوط هستند که فقط زمانی که اشعه نور سفید از منشور می‌گذرد از یکدیگر جدا می‌شوند. وقتی نور به یک شیء برخورد می‌کند، برخی از شعاع‌های رنگ جذب آن می‌شوند و بقیه منعکس می‌گردند و شعاع‌های منعکس شده، رنگی را که می‌بینیم مشخص می‌کنند. به این ترتیب، یک لیمو تقریباً تمامی شعاع‌های نور را به جز اشعه زرد جذب می‌کند.»

دانش افزایی

رنگ‌ها از نظر شیمیایی به دو دسته کروماتیک (دارای رنگ‌دانه) مانند تمام رنگ‌های دایره رنگ و ترکیبات آنها و آکروماتیک (فاقد رنگ‌دانه) مانند سیاه، خاکستری، سفید تقسیم می‌شوند. رنگ‌ها از نظر تأثیراتی که بر روی هم می‌گذارند (بزرگی و کوچکی، جلوتر و عقب‌تر، شفافیت و ماتی و...) و یا تأثیراتی که از زمینه‌های پیرامون خود می‌گیرند بررسی می‌شوند.

حقیقت تأثیر فیزیولوژیکی و سایکولوژیکی (روانی) رنگ بر واکنش‌های انسان دارای اهمیت فراوانی است. هنرجویان می‌توانند با هر وسیله اثرگذار فقط به بررسی و تجربه رنگ بپردازند و اثرات مثبت و منفی رنگ‌ها را به تنهایی و یا در کنار یکدیگر فرا گیرند و هماهنگی رنگ با شخصیت‌ها را بررسی کنند.

هرکدام از آلات آهنگ در ترکیب با یک یا چند عنصر بصری و یا در ترکیب با کیفیات بصری هماهنگی خاصی به وجود می آورند. برای مثال سازهای زهی بیشتر عنصر خط را تولید می کنند و سازهای ضربی عنصر نقطه را تداعی می کنند که با توجه به ابعاد و تن صدای آنها، نقاط بزرگ یا کوچک تولید می کنند گاهی سازی مانند دُهل، مجموعه نقاط ریزی را به وجود می آورد که در تداوم هم، کیفیت بصری ریتم و نهایتاً عنصر خط را ایجاد خواهد کرد.

توجه به این صداها و حالات آهنگین که شنیده می شوند در ابتدا هنرجو را بسیار با فرمول و عقل و محاسبه به پیش خواهد برد که لزوماً تصاویر نابی به وجود نخواهد آورد؛ اما بعد از گذشت حداقل یک ساعت از تمرین رنگ و آهنگ، ناخودآگاه درونیات هنرجو با استفاده از لکه ها و خطها توسط رنگ بر روی صفحه به وجود خواهد آمد.

حل تمرین
فعالیت
کارگاهی

یک فیلم پویانمایی را انتخاب نموده و یک فریم از آن را براساس جدول زیر تحلیل و بررسی نمایید.
پاسخ: برای نمونه پویانمایی بارباپا مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است.

نکته

به هنگام تحلیل و بررسی، اگر موارد خاصی دیگری از جمله ابزار آلات آهنگ، هماهنگ با رنگ و یا نوع آهنگ و ... در تحلیل یک پویانمایی ضرورت پیدا کرد می توانید به جدول اضافه نمایید.

یک فیلم پویانمایی را انتخاب کرده و یک فریم از آن را بر اساس جدول زیر، تحلیل و بررسی نمایید.
پاسخ:

عنوان فیلم:	بارباپاپا	
ترجمه عنوان:	Barba papa	
کارگردان:	تیلز تیلور و همسرش آنت تیسون Annette Tison & Talus Taylor	
سال ساخت:	۱۹۷۰م	
موضوع یا محتوا:	ماجراهای روزمره خانوادگی	
پیام فیلم:	اجتماعی	
رنگ	الویت رنگ	گرم
	فرم غالب	دایره و منحنی‌ها
	بیان روانی رنگ	شادی، جذابیت، هیجان، رشد، قدرت، توانایی
	آرایش یا کنتراست	رنگ‌های اصلی و مکمل
	گروه سنی مخاطب	کودک گروه سنی الف - ب
	نوع بافت	ساده و مات
	شخصیت رنگ	هیجانی و برون گرا
	نقاط قوت رنگ فیلم	تنوع و نشاط
	نقاط ضعف رنگ فیلم	-

تکنیک‌های اجرایی رنگ‌های شفاف

الف) اکولین، آبرنگ، جوهر و مرکب رنگی مواد و تجهیزات در تکنیک‌های شفاف:

یکی از رنگ‌های شفاف، ابزار افشان‌گری (مسواک، فوتک، ایربراش)، آب، دستمال، مقوای بافت درشت فابریانو، قلم‌موی نوک‌گرد، پالت تخم‌مرغی، چسب میسکیت، سفیدکننده لباس، مایع شوینده، مداد اچ، چسب کاغذی و کاتر (تیغ موکت‌بری)

دانش افزایی

یکی از مهم‌ترین مواردی که در ابتدای فراگیری باید به آن توجه کرد، شناخت رنگ و ابزارهای متفاوت رنگی است در نتیجه در هر مرحله از آموزش تکنیک‌ها سه نکته دارای اهمیت است.

نکته

۱ در آغاز فراگیری تکنیک‌ها استفاده از تعداد زیاد رنگ و ترکیب آنها صحیح نیست، گاهی دو رنگ به تنهایی می‌توانند پاسخگوی نیاز طرح باشند و از هرج و مرج و بی‌نظمی در طرح جلوگیری کنند از طرفی بهتر است هر تکنیک در ابتدا با رسم عناصر بصری (نقطه و خط و سطح و حجم) بررسی شوند تا قابلیت‌ها و شیوه‌های اجرایی هر رنگ و ابزار به صورت خودانگیزخته فراگرفته شود.

۲ برای حفظ زیبایی‌شناسی و تمیزی اجرا در تمامی رنگ‌هایی که در آنها از آب به عنوان رقیق‌کننده استفاده می‌شود، در انتقال طرح روی هر زمینه‌ای، بهتر است از مدادهای گروه اچ استفاده شود، سختی نوک این مدادها با آب ترکیب نمی‌شود و از کثیفی خطوط تیره مدادی جلوگیری می‌کند.

۳ صبر و حوصله زیاد و به کارگیری تمامی حواس خود در اجرای تکنیک‌ها از ضروریات کار است.

در اینجا آموزش عملی چند نمونه از تکنیک‌های رنگ‌گذاری سنتی که می‌توانند بیشترین کارایی را در دنیای پویانمایی داشته باشند، بیان می‌شود. کاربرد آنها علاوه بر اجرای درون شخصیت‌های طراحی شده، می‌توانند برای اجرای تصاویر صحنه و فضا در سال یازدهم نیز کاربرد داشته باشند.

شیوه تدریس: ابتدا طرح آماده شده، با استفاده از مداد اچ، روی مقوای بافت درشت فابریانو انتقال داده می‌شود. در صورت نیاز به سفید ماندن قسمت‌هایی از طرح یا خطوط، با قلم‌موی آغشته به مایع شوینده، محل‌های مورد نظر با چسب میسکیت پوشانده می‌شوند. طرح برای رنگ‌آمیزی آماده است، در این روش همیشه از رنگ‌های روشن به تیره و برای کمرنگ و پررنگ کردن رنگ‌ها و ایجاد سایه روشن‌ها، از آب استفاده می‌گردد، در رنگ‌گذاری، دو حالت خیس در خیس (قبل از رنگ‌گذاری، سطح مورد نظر با آب مرطوب می‌شود) و خیس در خشک (مستقیماً رنگ روی سطح مورد نظر به کار می‌رود) کاربرد دارند. پس از اتمام کار، چسب‌های میسکیت با پاک‌کن، از روی کار برداشته می‌شوند.

نکته

۱ برای حفاظت از موهای قلم‌مو قبل از استفاده از چسب میسکیت، آن را به مایع شوینده آغشته کنید.

۲ رنگی کنار رنگ دیگر زمانی قرار می‌گیرد که رنگ اولیه خشک شده باشد، مگر آنکه در قسمت‌هایی لازم باشد تا رنگ‌ها، با هم ترکیب شوند.

۳ در هر تکنیکی که رنگ‌های حل‌شونده با آب و قلم‌مو سروکار دارند، برای حفظ ضخامت و بافت مقوا لازم است که قلم‌مو بیش از سه یا چهار بار بر روی آن کشیده نشود. برای ایجاد خطوط روشن، از روش دیگری به کمک سفیدکننده لباس نیز استفاده می‌شود که پس از اتمام کار روی سطوح و خطوط مورد نظر، با استفاده از قلم‌مو و مسواک به کار می‌رود. در پایان برای تکمیل کار می‌توان با رنگی متناسب رنگ طرح و

یا فقط تک‌رنگ، قسمت‌هایی از طرح را با قلم‌فلزی، روان‌نویس، مدادرنگی، راپید و یا خودکار، دورگیری کرده و یا ارزش خطی داد.

۴ رنگ‌هایی مثل آبرنگ، جوهر یا مرکب که جرم ندارند و بافت و انعطاف‌پذیری رنگ‌های روغنی را عرضه نمی‌کنند. در صورت نیاز، با مخلوط کردن مقدار کمی رنگ‌روغن با این رنگ‌های محلول در آب، می‌توان از خشک شدن سریع آنها جلوگیری کرد.

هر کدام از اصطلاحات تکمیلی رنگ‌آمیزی رنگ‌های شفاف را با یکی از ابزار رنگ‌های شفاف (ترجیحاً اکولین) درون کادر ۱۵*۱۵ تجربه کنید.

پاسخ:

ب) ماژیک

مواد و تجهیزات در تکنیک ماژیک:

ماژیک، انواع کاغذ یا مقوا (مقوای اشتنباخ، مقوای گلاسه، کاغذ کالک، کاغذ پوستی) مداد اچ، پاک‌کن، چسب کالک، قلم‌موی گرد، آب.

شیوهٔ تدریس: طرح با مداد اچ روی زمینه مورد نظر منتقل می‌شود، روشن‌ترین رنگ چندین بار به صورت عمودی بر روی کل سطح مورد نظر کشیده شده و درحالی که روشن‌ترین رنگ، مرطوب است از رنگ تیره برای پوشش تقریباً دو سوم سطح استفاده می‌گردد و برای ایجاد نورپردازی، حجم و کم شدن برجستگی خط در طرح، بلافاصله چندین بار به صورت عمودی درجایی که دو رنگ به یکدیگر رسیده‌اند درحالی که

حل تمرین
فعالیت
کارگاهی

رنگ تیره اول هنوز مرطوب است، رنگ تیره بعدی برای پوشش یک سوم سطح باقی مانده به کار برده می شود، استفاده از رنگ های بیشتر، تکرار فرایند را می طلبد. این ارزش های تیره، برای رسیدن به نتیجه مطلوب ایجاد عمق، بعد و اجتناب از ظاهری بی روح، به کار می روند. با اضافه کردن رنگ های تیره و افزودن جزئیات، طرح کامل می گردد. ترکیب رنگ ها در مازیک، ظاهری آبرنگ مانند و نرم را در هر طرحی ایجاد می کنند.

حل تمرین
فعالیت
کارگاهی

با استفاده از ابزار مازیک یکی از شخصیت های طراحی شده در فصل یک را اجرا نمایید.
پاسخ: کاربرد مازیک به صورت خطی و محو.

تکنیک های اجرایی رنگ های پوشاننده

الف) مداد رنگی

مواد و تجهیزات در تکنیک مدادرنگی: مقوای اشتنباخ، مدادرنگی، کاتر، پاک کن، مداد اچ

شیوه تدریس: طرح اصلی به دوصورت بر روی مقوا منتقل می شود. روش اول با استفاده از میز نور و به کمک مداد اچ، روش دوم با استفاده از قلم حکاکی نوک گرد ظریف، خطوط اصلی بر روی مقوا حفر می شوند، بعد از انتقال طرح بر روی مقوا، رنگ آمیزی آغاز می شود. در این شیوه، از رنگ های روشن و فضاهای وسیع و سطوح بزرگ در طرح شروع و بهتر است لایه لایه رنگ ها به آرامی بر روی یکدیگر پرداخت شوند تا حجم و سایه پردازی موردنظر به وجود آید. پرنرنگ شدن و یا کم رنگ شدن هر رنگ موردنظر باید بر اثر فشار دست و با تکرار رنگ گذاری به صورت محو، هاشور و یا بافت دار بر روی هم باشد. در صورت لزوم در پایان کار قسمت هایی از کار دورگیری و یا ارزش خطی داده می شود، که می تواند با رنگی متناسب با رنگ طرح و یا فقط تک رنگ ارائه شود.

نکته

در هنگام انتقال طرح با وسیله نوک گرد ظریف باید مواظب پارگی مقوا بود.

هر کدام از اصطلاحات تکمیلی رنگ آمیزی مدارنگی را درون کادر ۱۵*۱۵ تجربه کنید.
پاسخ:

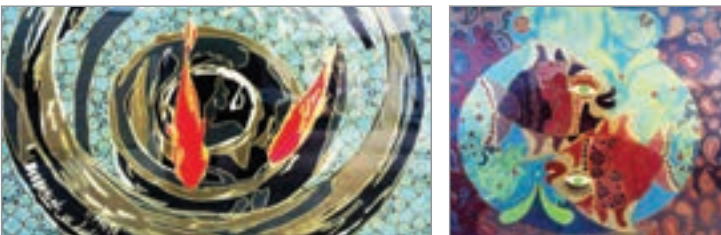
ب) گواش

مواد و تجهیزات در تکنیک گواش: گواش، قلم‌موی نوک‌گرد، مقوای فابریانو بافت‌دار یا معمولی، چسب کاغذی، دستمال، آب، کاردک، مداد اچ، پالت تخم‌مرغی

شیوه تدریس: در اجرای این تکنیک لزوماً دانش دایره رنگ، کره رنگ و کنتراست‌ها کمک شایانی خواهد بود. طرح با مداد اچ روی مقوا منتقل شده، سپس با رنگ رقیق شده با آب در پالت، رنگ‌آمیزی آغاز می‌گردد. بهتر است ابتدا با یک قلم‌موی ظریف و رنگ همان سطح، اطراف آن دورگیری شود سپس با قلم‌موی درشت‌تر به صورت عمودی و افقی داخل سطح با رنگ پوشانده شود.

نکته

غلظت رنگ درون پالت باید نه خیلی رقیق باشد و نه خیلی غلیظ که تَرَک بردارد.

رنگ‌آمیزی یکدست سطوح درون فرم‌ها به صورت آنالیز شده اثر هنرجویان

تصویر داده شده را در اندازه ۴۰ بزرگ کرده و با تکنیک اجرا شده (گواش) در فیلم مورد نظر دوباره اجرا نمایید.
پاسخ:

ج) اکریلیک

مواد و تجهیزات در تکنیک اکریلیک: اکریلیک، قلم‌موی تخت، پالت تخت، مداد اچ، دستمال، آب، زمینه برای اجرا (مقوای ضخیم و متوسط، مقوای ماکت، شیشه یا بوم) و کاردک.

شیوه تدریس: اکریلیک حلال در آب از نظر شیوه رنگ آمیزی شبیه کار با آبرنگ و گواش، اما از نظر اثرگذاری شبیه رنگ‌روغن است و پس از خشک شدن، دیگر در آب حل نمی‌شود و به صورت یک لایه پلاستیکی درمی‌آید. رنگ اکریلیک بسیار غلیظ است و می‌توان آن را با قلم‌مو، کاردک، غلتک و یا حتی انگشت به کار برد. ابتدا طرح با مداد، بر روی زمینه منتقل می‌گردد. بهتر است به جای ترکیب کامل رنگ‌ها آنها را به میزان بسیار جزئی با کاردک مخلوط کرده و بر روی سطوح مورد نظر استفاده کرد تا ترکیب شگفت‌انگیزی از رنگ‌ها روی سطح کار ایجاد شود، برای خشک کردن سریع‌تر کار، از سشوار با حرارت ملایم و فاصله تقریباً ۳۰ سانتی‌متری از طرح استفاده می‌شود و در همه جای طرح به صورت یکنواخت حرکت داده می‌شود.

نکته

۱ پس از اتمام کار، باید قلم‌موها را با آب، تمیز شسته و چنانچه رنگ روی آنها خشک شده بود، با الکل آنها را کاملاً تمیز کرد.

۲ برای جلوگیری از خشک شدن سریع رنگ‌ها در هنگام تصویربرداری تک‌فریم، از کمی رنگ‌روغن در ترکیب با رنگ اکریلیک استفاده می‌شود.

د) رنگ روغن

مواد و تجهیزات در تکنیک رنگ روغن: رنگ روغن، قلم مو تخت، پالت تخت، مداد اچ، دستمال، تینر یا بنزین و یا روغن بزرک (Linseed Oil)، نفت (برای تمیز کردن قلم موها)، زمینه برای اجرا (شیشه، مقوا، بوم)، کاردک.

نکته

در پویانمایی به علت متحرک سازی، مدیوم های خشک کننده کاربرد ندارند.

شیوه تدریس: روش اجرای رنگ روغن عموماً بر روی بوم توضیح داده می شود، اما آنچه که در طرح های پویانمایی و ایجاد حرکت کارایی دارد، لزوماً بر روی زمینه شیشه، مناسب ترین خواهد بود، زیرا هنرمند در هنگام کار می تواند قسمت هایی از طرح را پاک کرده و متحرک سازی کند.

ابتدا طرح مورد نظر، که قبلاً بر روی کاغذ منتقل شده زیر شیشه قرار داده می شود سپس رنگ ها در پالت مخلوط شده و به کمک مدیوم های رقیق کننده ای چون روغن بزرک، غلظت رنگ تصحیح می گردد، سپس با توجه به طرح، وسعت ها با قلم موی تخت رنگ گذاری می شود. ساختن خانواده ای از رنگ ها و یا تنالیت ها برای کار کردن در یک طرح این امکان را می دهد که بتوان اختلاف رنگ های ظریفی در طرح خلق کرد این تفاوت ها می توانند تفاوت های بسیار کم در تنالیت های رنگ پوست و یا سایه هایی از رنگ صورتی باشند، داشتن چندین پرده رنگ روی پالت در فرایند اجرا کمک بسیار مناسبی خواهد بود.

نکته

برای جلوگیری از خشک شدن رنگ ها که باید بعد از هربار تصویربرداری تک فریم پاک شده و حرکت بعدی کشیده شود بهتر است، از روغن بزرک (Linseed Oil) به جای تینر یا بنزین برای رقیق کردن رنگ ها استفاده شود زیرا در غیر این صورت رنگ ها سریع خشک می شوند.

حل تمرین فعالیت کارگاهی

مجموعه آثار الکساندر پتروف را در جدول نمونه داده شده بررسی کنید.
پاسخ:

عنوان فیلم:	پیرمرد و دریا
ترجمه عنوان:	The Old Man and the Sea
کارگردان:	الکساندر پتروف Alexander Petrov
سال ساخت:	۱۹۹۹

موضوع یا محتوا:		درام
پیام فیلم:		اقتصادی - اجتماعی
تکنیک	سنتی / دیجیتال / ترکیبی	سنتی
	دو بعدی / سه بعدی / ترکیبی	دو بعدی
	عنوان تکنیک	نقاشی روی شیشه
	مواد و ابزار	رنگ و روغن روی شیشه
	گروه سنی مخاطب	بزرگسال
	برتری‌ها و نقاط قوت تکنیک	ایجاد جلوه‌های بدیع تصویری نوآوری و خلاقیت در پویانمایی هماهنگی تکنیک با سن مخاطب
	ضعف‌ها و ایرادهای تکنیک	از بین رفتن کیفیت کار در اثر کپی سختی و فرسایش زیاد وقت و انرژی هنرمند در حین انجام کار
	نکات ایمنی	دقت در استفاده از رنگ‌های شیمیایی و روغن‌ها

هـ) پاستل شمعی

مواد و تجهیزات در تکنیک پاستل شمعی:

پاستل شمعی، مقوای اشتنباخ، مقوای گلاسه، مداد، پاک‌کن، کاتر.

شیوه تدریس: در آغاز توصیه می‌شود با پاستل شمعی بر روی کاغذ، خطوطی پُر و ضخیم و نیز خطوط ظریف و کم‌رنگ ایجاد کرده تا میزان فشار دست در ایجاد طرح به دست آید. گاهی استفاده از مقوا و کاغذهای رنگی برای زمینه کار، رنگ‌های پاستل را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

طرح با مداد معمولی بر روی زمینه اصلی منتقل می‌گردد، تمام خطوط طرح با یک رنگ، ترجیحاً مشکی ترسیم شده و فضاهای بین سطوح که به کمک خطوط مشکی ایجاد شده‌اند با رنگ‌های روشن پاستل شمعی پوشانده می‌شوند، این حالت، ساده‌ترین روش تکنیک مورد نظر است. استفاده از این ماده رنگی در ترکیب با تکنیک‌های دیگر، جذابیت‌های خاص دیداری ایجاد می‌کند که در قسمت تکنیک‌های ترکیبی بیشتر به آن می‌پردازیم.

و) پاستل گچی

مواد و تجهیزات در تکنیک پاستل گچی: پاستل گچی، مقوای اشتنباخ، مداد، پاک‌کن، کاتر، گوش پاک‌کن، فیکساتیو (ثابت کننده).

دانش‌افزایی

به‌طور سنتی نقاشی‌های پاستل بر روی مقوای فابریانو بدون بافت یا اشتنباخ، کشیده می‌شده‌اند. کار بر روی این زمینه‌ها همیشه با این سختی همراه بوده که با هر ضربه‌ای گچ‌ها از مقوا جدا می‌شدند. در حال حاضر کارهای پاستل را می‌توان بر روی مقوای جیر، نیز انجام داد. در این مقواها خواب جیر مقوا باعث می‌شود که گچ، بر روی پُرز مقوا به‌خوبی قرار گیرد و نقاشی، بسیار شفاف و با دوام خواهد شد. برای استفاده از رنگ‌های پاستل نیاز به هیچ ابزار خاصی نیست. بعد از انتقال طرح بر روی زمینه، با رنگ‌های روشن، سطوح پُر می‌شوند و به وسیله گوش پاک‌کن یا انگشت، با ظرافت، رنگ‌ها محو می‌گردند تا سایه‌روشن و حجم‌پردازی ایجاد شود. بعد از اتمام کار، تصاویر رنگ‌آمیزی شده را با اسپری فیکساتیو، ثابت می‌کنیم.

باید توجه داشت، هنگام استفاده از انگشتان در محو کردن رنگ‌ها، اثر چربی انگشتان روی سطح نقاشی باقی نماند و ایجاد لکه نکند.

نکته

تصاویری در ارتباط با اصطلاحات، در روش‌های تکمیلی رنگ‌آمیزی پاستل‌ها

واحد یادگیری ۶: آماده سازی شخصیت پیچیده (تکنیک های اجرایی ترکیبی)

ترکیب تکنیک های سنتی با یکدیگر

الف) ترکیب تکنیک های رنگ آمیزی با یکدیگر

در اینجا روش های ترکیب تکنیک ها باهم و در ترکیب با تکنیک های چاپ به طور مختصر شرح داده خواهد شد.

نکته

اجرای جزئیات شامل تمیزکاری، رنگ گذاری تکمیلی و بافت باید در آخرین مرحله باشند.

پاستل شمعی و رنگ روغن

دانش افزایی

برای کشیدن نقاشی با پاستل و رنگ روغن به طور هم زمان باید نکاتی را رعایت کرد. نخستین نکته، توجه به صاف و یکدست بودن سطح کار است. صاف یا ناصاف بودن سطح نقاشی و سفت و محکم بودن زمینه کار برای استفاده از قلم مو و پاستل روی آنها بسیار اهمیت دارد. برخی از بخش های طرح به فشار بیشتر قلم مو نیاز دارند. هرچه فشار قلم روی سطح کار بیشتر باشد، رنگ بیشتری روی آن قرار خواهد گرفت. یکی از روش های رقیق و یکدست کردن سطح نقاشی های پاستل، استفاده از ترابنتین است. برای آنکه در چند مرحله یکدست سازی انجام شود باید هر لایه به خوبی خشک شده باشد و سپس لایه و مرحله بعد شروع شود.

پاستل شمعی و رنگ های شفاف

شیوه تدریس: در اینجا سه روش مقاومت پاستل شمعی در برابر رنگ های محلول در آب را توضیح می دهیم.

روش اول: پس از انتقال طرح بر روی مقوای اشتنباخ، تمام خطوط و قسمت هایی از طرح با پاستل شمعی پوشانده شده تا حالت ضد آب پیدا کنند، سپس قسمت های باقی مانده با رنگ های شفاف رنگ آمیزی می شوند. مقاومت پاستل شمعی در برابر آب سبب ایجاد بافت و جلوه هایی زیبا در طرح اصلی خواهد شد.

روش دوم: پس از انتقال طرح بر روی مقوای اشتنباخ، تمام خطوط با پاستل گچی، زغال و یا گچ تخته ترسیم شده، سپس با استفاده از پاستل شمعی تمام سطوح طرح پُر می‌گردد، در اینجا ظاهراً رنگ‌آمیزی تمام شده است اما برای تکمیل کار، رنگ‌های شفاف و یا ترجیحاً مرکب غیرچرب در سراسر طرح و یا قسمت‌هایی که خراش لازم دارند پوشانده می‌شود. هرکدام از رنگ‌های شفاف جلوه متفاوتی به اجرا می‌دهند که در اثر تکرار و تمرین، زیباترین روشی که با آن بهتر ارتباط برقرار می‌کند به دست خواهد آمد.

شیوه اسکراچ‌برد را با استفاده از مرکب غیرچرب و پاستل شمعی بر روی مقوای اشتنباخ درون یکی از شخصیت‌های طراحی شده خود اجرا نمایید.
پاسخ:

حل تمرین
فعالیت
کارگاهی

روش سوم: در اینجا معروف‌ترین روش اجرایی پاستل شمعی توضیح داده خواهد شد. طرح را روی مقوای گلاسه منتقل کرده، تمام سطوح و خطوطی که قرار است خراشیده شوند و به رنگ مشکی یا هاشورهای مشکی دیده شوند با پاستل سفید پوشانده شده سپس به کمک قلم‌مو، مرکب غیرچرب روی سطوح موردنظر کشیده می‌شود و در مرحله بعد جزئیات، حجم‌پردازی و نور روی مقوا به وسیله ابزارهای خراش (قلم فلزی) ایجاد می‌شوند.

حل تمرین
فعالیت
کارگاهی

شیوه اسکرچ‌برد را با استفاده از مرکب و پاستل شمعی بر روی مقوای گلاسه، درون یکی از شخصیت‌های طراحی شده خود اجرا نمایید.

پاسخ

رنگ‌های شفاف و مدادرنگی

شیوه تدریس: تصویر را در ابعاد داده شده بزرگ کرده و با مداد اچ روی مقوایی با ضخامت متوسط ترجیحاً بدون بافت منتقل نمایید. سپس رنگ‌های شفاف را با شیوه آموزش دیده در قبل اجرا نموده و در نهایت با مدادرنگی معمولی یا حلال در آب، هاشورهای مورد نظر ایجاد می‌گردد.

ب) ترکیب تکنیک‌های رنگ‌آمیزی سنتی با تکنیک‌های چاپ سنتی
شیوه تدریس چاپ ترافارد: روش اجرایی آن به این صورت است که پس از اتمام کار رنگ‌آمیزی با هر تکنیکی، در کل یا بخش‌هایی از طرح، شابلون‌های بریده شده کاغذی یا از جنس پلک، متناسب با طرح اصلی روی سطح کار قرار می‌گیرند، سپس با استفاده از اسفنج (تامپون) و رنگ‌روغن بر روی طرح‌های شابلون، ضربه زده می‌شود تا حجم‌پردازی مورد نظر به وجود آید. علاوه بر اسفنج با تمام ابزار اثرگذار نیز می‌توان این چاپ را ایجاد کرد که در آن صورت، چاپ مُهری (استامپ) نامیده می‌شود.

حل تمرین
فعالیت
کارگاهی

یک فیلم پویانمایی با تکنیک اجرایی ترکیبی سنتی و چاپ را انتخاب نموده و پس از نمایش فیلم، آن را در جدول داده شده مورد تحلیل و بررسی قرار دهید.

پاسخ:

عنوان فیلم:	پایه آهنگ	
ترجمه عنوان:	Feet of Song	
کارگردان:	اریکا راسل Erica Russel	
سال ساخت:	۱۹۸۹	
موضوع یا محتوا:	تفریحی و ریتم	
پیام فیلم:	هنری و فرهنگی	
تکنیک	سنتی / دیجیتال / ترکیبی	سنتی
	دو بعدی / سه بعدی / ترکیبی	دو بعدی
	عنوان تکنیک	ترکیب و چاپ ترافارد
	مواد و ابزار	تمپرا و شابلون
	گروه سنی مخاطب	نوجوان
	برتری‌ها و نقاط قوت تکنیک	سادگی و جذابیت بصری حرکات طبیعی و عمق
	ضعف‌ها و ایرادهای تکنیک	نداشتن داستان و موضوع مشخص
	نکات ایمنی	استفاده مناسب و درست از ابزار

شیوه تدریس چاپ مونوپرینت: ابتدا طرح مدادی، پشت مقوای اصلی چسبانده می شود. (ترجیحاً مقوا و کاغذ گراف به دلیل داشتن رنگمایه مخصوص، جذابیت بهتری ایجاد می کند). سپس، رنگ تیره رنگ روغن با استفاده از قلم مو یا غلتک روی یک صفحه شیشه ای به صورت یکنواخت پخش شده و چند بار با روزنامه رنگ های اضافی سطح کار را برداشته تا یک لایه نازک یکنواخت از رنگ مشکی بر سطح شیشه بماند، در این مرحله، مقوای آماده شده از قبل را که طرح، پشت آن ثابت شده است روی سطح مشکی قرارداده به صورتی که طرح مدادی روبه بالا و قابل دیدن باشد و با فشار متوسط دست، طرح کپی می شود تا تصویر نهایی آن بر پشت مقوای اصلی منتقل شود. نهایتاً طرح با استفاده از رنگ های شفاف رنگ آمیزی می گردد.

شیوه تدریس چاپ شیشه: طرح اصلی و مدادی را زیر شیشه قرار داده و رنگ های مورد نظر رنگ روغن، با قلم مو در جای جای طرح، روی شیشه قرار می گیرند. بعد از اتمام کار، مقوای اصلی که قرار است چاپ روی آن انجام شود بر روی رنگ ها قرار داده و با فشار دست در پشت مقوا رنگ ها چاپ می شوند تا رنگ ها بر روی مقوا منتقل شوند.

ج) کلاژ (تکه چسبانی)

مواد و تجهیزات در روش کلاژ: مقوای معمولی، مقوا و کاغذ های رنگی، بافت دار و طرح دار مانند روزنامه، کاغذ دیواری و کاغذ کادو، انواع نخ و کاموا، انواع دکمه، مدام، پاک کن، خط کش، کاتر، قیچی، چسب مایع و چسب ماتیکی.

روش کلاژ کاغذها و مقواها روی سفید on White: در این روش ابتدا پس زمینه طرح انتخابی، بریده شده و روی مقوای اصلی چسبانده می شود. سپس تکه ها را جداگانه به کمک دست و یا قیچی (هر کدام از انواع ابزار برش ها جلوه متفاوتی در اجرا دارد). برش داده شده و تکه ها چسبانده می شوند. در کلاژ، قطعات رنگی ممکن است بر روی هم و یا کنار هم قرار گیرند تا طرح مورد نظر را تکمیل کنند. در نهایت برای تکمیل کار، با هر کدام از مواد و ابزار رنگی آموزش دیده شده، در ترکیب با کلاژ، به پرداخت جزئیات و زیبایی طرح پرداخته می شود.

یکی از شخصیت‌های طراحی شده خودتان از فصل‌های قبل را به شیوه کلاژ با کاغذ و پارچه اجرا نمایید.

پاسخ: استفاده از انواع کاغذهای بافت‌دار و پارچه‌ها با نقوش ریز بهترین کیفیت را ایجاد می‌کند.

برای تمیزی در اجرا ابتدا کل شخصیت را با رنگ موردنظری که در پوست می‌خواهید به کار ببرید دوربری کنید. سپس جزئیات و لباس‌ها را اضافه نمایید.